

Tisková zpráva Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS

Trendy vývoje a výskyt HIV/AIDS v ČR v roce 2012

Praha 28.1.2013 V roce 2012 bylo zachyceno 212 nových případů HIV infekce u občanů ČR a cizinců s dlouhodobým pobytem (rezidentů), což je dosud nejvyšší celoroční výskyt v ČR. Oproti výskytu v roce 2010 došlo k nárůstu o 32 případů a oproti roku 2011 dokonce o 59 případů. (graf 1) Byla tak překročena hranice výskytu 2 případů na 100 000 obyvatel (což pro ČR odpovídá počtu 211 nově zachycených případů HIV ročně) a to znamená, že ČR nelze již řadit do kategorie zemí s nejnižším výskytem HIV v Evropě. (graf 2) Potvrzuje se, že trend výskytu infekce HIV v ČR je dlouhodobě výrazně narůstající.

Mezi nově infikovanými je **185 mužů a 27 žen**. Klesající trend v zastoupení žen pozorovaný od r. 2004 se v letošním roce zastavil a došlo k nárůstu podílu infikovaných žen z 8,5 % v roce 2011 na 12,7 %. (graf 3) Průměrný věk nakažených mužů a žen je 34 let, resp. 33 let s věkovým rozpětím od 6 do 56 let u mužů, a od 4 až 63 let u žen.

Při zjištění HIV infekce bylo 156 (73,6 %) infikovaných v asymptomatickém stadiu, 27 (12,7 %) ve stadiu akutní infekce a pozdní záchyty představuje 14 (6,6 %) nemocných ve stadiu symptomatickém non-AIDS a zejména 15 (7,1 %) s onemocněním AIDS. (graf 4)

Polovina nových případů uvádí obvyklé **bydliště** v Praze (50,9 %); více je zastoupen ještě Středočeský (12,3 %), Plzeňský (7,1 %), Moravskoslezský (6,1 %), Ústecký (5,7 %) a Jihomoravský (4,7 %) kraj. (graf 5) Při relativním vyjádření zohledňujícím počet obyvatel dominuje Praha (8,7 případu na 100 000 obyvatel), následují kraje Plzeňský (2,6), Karlovarský (2,3), Středočeský (2,0), Ústecký (1,4). Dominující výskyt v Praze odpovídá dlouhodobému vývoji.

Ze 212 nových případů HIV infekce v roce 2012 bylo 61 rezidentů (28,8 %) zejména ze Slovenska (18) a Ukrajiny (10), dále z Ruska (5), Vietnamu (5), Moldavska (4), Lotyšska (3), Polska (3) a Srbska (3). Podíl rezidentů dlouhodobě mírně narůstá a blíží se k 30%. (graf 6)

Přenos sexuální cestou je stále hlavní cestou infekce v ČR (90,6 % případů v roce 2012), přitom 153 (72,2%) nových případů bylo zjištěno u mužů majících sex s muži (z nich 4 byli rovněž injekční uživatelé drog). (graf 7) Vysoký podíl homo/bisexuálního přenosu je dlouhodobě dominantním rysem výskytu HIV infekce v ČR (graf 8) a v roce 2011 řadil ČR v tomto aspektu na první místo v Evropě. (graf 9) Nejméně 47 (22,2 %) nových případů má v anamnéze další sexuálně přenosnou nemoc (především syfilis, dále kapavku a lymfogranuloma venereum), z nich je 44 mužů majících sex s muži. U 6 mužů byla doložena vysoká promiskuita či prostituce.

K heterosexuálnímu přenosu infekce došlo u 20 mužů a 19 žen.

Podíl **přenosu prostřednictvím injekčního užívání drog** je v ČR na rozdíl od přenosu sexuálního dlouhodobě nízký. (graf 10) V roce 2012 byl tento způsob přenosu zjištěn u 2 mužů a 3 žen.

Byly zjištěny 2 případy nově zachycené **HIV infekce u dětí**, sourozenců z rodiny rezidentů, jejichž oba rodiče jsou HIV pozitivní. Nejspíše se jednalo o přenos od matky, porody proběhly v zahraničí a matka neprošla skríninkem těhotných žen v ČR. HIV pozitivním matkám se v roce 2012 narodilo 9 dětí, z toho 6 matek při otěhotnění vědělo o své HIV pozitivitě a 3 byly zachyceny při skríninku gravidních. Jedno z dětí se narodilo v zahraničí. Jeden případ nosokomiální infekce u rezidentky má původ mimo území ČR. U 12 infikovaných zůstal způsob přenosu zatím neobjasněn, hlavně proto, že se nedostavili do AIDS centra.

Při skríninku dárců krve nebo plazmy bylo v roce 2012 zjištěno 6 případů HIV infekce. Zvýšený záchyt v posledních čtyřech letech je ovlivněn velkým nárůstem počtu skríninkových vyšetření dárců plazmy. (**graf 11**) Z 212 nových případů bylo 100 (47,2%) primárně vyšetřeno na vlastní žádost (mezi nimi 34 anonymně), 22 (10,4%) pro dermatovenerologickou diagnózu, 58 (27,4%) pro jinou klinickou diagnózu, 13 (6,1%) jako sexuální či rodinný kontakt, 6 (2,8%) jako dárci krve, 7 (3,3%) z důvodu gravidity a 6 (2,8%) z důvodu prevence.

Bylo zjištěno 22 nových případů **onemocnění AIDS** (13 u občanů ČR, 9 u rezidentů), z toho 17 u pacientů s HIV pozitivitou prokázanou až v roce 2012. (**graf 12**) Bylo zaznamenáno 9 úmrtí ve stadiu AIDS a 3 úmrtí nemocných s HIV z jiné příčiny. Výrazně roste počet osob žijících s HIV/AIDS, a proto rostou i počty těch, kteří potřebují antiretrovirovou léčbu. (**graf 13**) V současné době antiretrovirovou terapii dostává asi 1100 HIV pozitivních osob a nemocných AIDS.

Kromě dosud uvedených počtů bylo 15 nových případů HIV zjištěno u cizinců s krátkodobým pobytem v ČR (**graf 14**) (z toho Ukrajina 4, Nigérie 2, Spojené království 2, Spojené státy americké 2).

Kumulativní data od roku 1985

V období od zahájení sledování infekcí HIV, tj. od 1.10.1985, do 31.12.2012 bylo v ČR celkově zjištěno 1887 případů HIV positivity u občanů ČR (1512) a rezidentů (375), z toho bylo 1554 (82,4 %) mužů a 333 (17,6 %) žen. U 366 z nich (298 mužů, 68 žen) došlo k rozvinutí onemocnění AIDS. Z 1887 pacientů 266 (14,1 %) již zemřelo, přičemž 187 úmrtí bylo ve stadiu AIDS (51,1 % ze všech nemocných s AIDS) a 79 z jiné příčiny. (**tabulka 1 a 2**)

Kontakty:

RNDr. Vratislav Němeček, CSc., vedoucí Národní referenční laboratoře pro HIV/AIDS, Státní zdravotní ústav

Kontakt: nemecek@szu.cz

RNDr. Marek Malý, CSc., oddělení biostatistiky a informatiky, Státní zdravotní ústav

Kontakt: mmaly@szu.cz

MUDr. Hana Zákoucká, vedoucí oddělení sexuálně přenosných infekcí, Státní zdravotní ústav

Kontakt: hana.zakoucka@szu.cz